

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — " .	Fél évre . . . 8 " — " .		
Negyed évre . . . 2 " 50 "	Negyed évre . . . 4 " — " .		
Egy óra . . . 1 " — " .	Egy óra . . . 1 " 70 "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Tajgaetus.

Debreczen, május 21.

Mottó: „Mindenekelőtt független magyar nemzeti hadsereget követelünk, mert e nélkül Magyarország nem állam, — csak egy alárendelt tartomány.“

Görögországban van egy merdek, sziklás hegy, melynek szikes oldalai még most is fojtó párákat lehelnek. Ez a Tajgetus hegy.

A Tajgetus hegy tetejéről ha valakit ledobtak, az oda többet sohse mászhatott vissza. A hegy tetejéről ledobott ember testét roncsokra szakították a kiálló sziklák . . . Hollók károgtak, vadak üvöltöttek. Ebből állott a végtisztességtétel.

A kik akár az államra, akár a társadalomra nézve teljesen hasznavehetetlen vagy pláne ártalmas egyének voltak, mihelyt tisztába jött vele a kormányhatalom, nem teketóriázott sokáig, hanem összenyalábolgatta a hitvány emberek egész bandáját s felvonszoltatta őket a Tajgetus hegy tetejére és ledobatta őket — „ad majorem gloriam Dei.“

Hazánkban is vannak hegységek, akár Erdélyben, akár a Kárpátok vidékén; bizonyára könnyen találunk

szakasztott mását a fent tisztelt Tajgetus hegynek.

Minő szent helylyé avathatna fel a becsületes hazaszeretet egy magyar hegyet Tajgetus hegygyé azért, hogy hivatalos uton a törvény és hazanévében lehajgálna onnan a hazaárulókat és a javíthatatlan szolgálékü magyarkákat.

Lakná inkább ennek az országnak egyharmad részét elvetemült vérengző vadállat, mint — hazaáruló.

A magyar Tajgetus hegyről mindenekelőtt azokat a törvényeket kellene az örök megsemmisülés jeléül ledobni, melyeknek kétértelmű szövegét — elvetemült lélekkel odamagyarázták, hogy a magyar nemzetet és a magyar államot kitörölték a suverain nemzetek és államcsaládok közül: megfosztották a magyar államot hadseregétől és a magyar nemzet fiait osztrák katonákka alacsonyították s egy idegen uralom alárendelt zsoldos seregévé sülyesztette le. Mindezt azért tették, hogy megszállva tartsa a magyar nemzet tulajdon hazáját és megsegyenítse tulajdon nemzetét a világ előtt Ausztria rablanczát viselve.

A magyar Tajgetus hegyről le kellene azután dobni életnagyságban azon emberi alakot bitorló élő hullákat, a

kik többre becsülik az idegen érdeket, mint a magyart; akik több mint 30 év óta egy erőszakosan szabadalmazott ország pusztítás és fosztogatás rendszerének rémuralma alatt tartják Magyarországot — Ausztria javára.

A végelkeseredésbe üldözött magyar nemzetnek isteni megnyilatkozása lenne ez a kiméletet nem ismerő bosszuállás, melylyel a koldusbotra juttatott magyar nemzet emberhez és emberekből álló nemzetéhez illő életjelt adna magáról.

Ne maradna több ebből a vérből, csak egy hadseregnyi magyar, mely becsülettel tud élni és meghalni — mely az „Előre“ jelszó előimádkozása mellett, háromszinű lobogó alatt lelkesülne a »szabadságért, a hazáért« és agyontiporná ama szörny, ama hamis alkotásokat: — az ugynevezett »osztrák-magyar közösgyűkeket«.

Publiczista.

A kormány bizalmasai.

(Kötelesség mulasztó főispánok és polgármesterek.)

Debreczen, május 21.

A magyar kormánynak a megyei és néhány szabad kir. városi főispáni, budapesti főpolgármester és a fiumei podesta személyében körülbelül 80 bizalmi férfian van a kiknek kötelességük volna a kormányt

A mi seregünk.

— A „Debreczen“ eredeti tárczája. —

Nem fáj nekem az, hogy a labanczok hada Semmi czudarságtól vissza nem riada, Csak az fáj énnekem, hogy szent lobogónkat Miért nem kíséri tisztán ragyogó had!

Labanczok zászlóján ez van írva: „Haszon“ Fetrengjenek ott ok a sáros piácson. Kuruczok zászlóján e szó ragyog: „Eszme“, A mi utunk fentjára a felhőkbe veszte.

Fejedelmi kegyért, koncziért a labanczhad, Mint a hízogó eb ura előtt, kushad. Mi férfiak vagyunk. Rajtunk az önérdék Egy parányi follja fellegárny, tömérdek.

A fekete ördög fehérebb pokolban, Mint égben az angyal, kinek szárnyán folt van. El innen közülünk, zsebelő szöszátyár! A haragvó Isten tüzes nyila átjár.

Tiszta legyen annak a szive, a keze, Ki lobogónk alatt velünk szövetkeze. Zászlónkat a gazok szennye csuffá tenné, Csak becsületes nép lehet függetlenné.

Jánosi Zoltán.

A kladrubi császári ménés.*)

A „Debreczen“ tárczája.

Ahányszor Bécsbe hosszabb időre föl-rándulok, első dolgaim egyike az, hogy a császári istállót megtekintsem. Ritka gyönyörűség ez loértő és lókedvelő embernek. A pompás lovagló-, vadász-, hintós- és diszlovak oly tömege van itt, melyen elámul mindenki, ki először látja; aki pedig ösméri az állományt, minden évben fedezhet föl néhány új példányt, melyek magukra vonják figyelmét.

Az egyik bejáratnál, a főkapu felől, a sort megkezdí jobbról és balról a kladrubi ménés 16 hófehér és ugyanannyi szénfekete ménje, melyek ünnepélyes alkalmakkor vonják a diszhintókat. E családlovak őszinte bámulója vagyok s nem ok nélkül: láttukra fölelevenednek lelkemben a régi lovagtornák, mikor egy-egy ilyen hatalmas, roppant erejű, de azért formás csataparipa hátán nehéz vaspánczban roppantak egymás ellen a lovagok hosszú kelevézzel s egymást a nyeregből kiemelni iparkodtak. Csak az ilyen hatalmas állatok bírták el a vaspánczelt magukon, fej- és mellvértet, mely a

*) Ezt a gazdáinkat érdeklő cikket a magyar gazdák lapja, a „Hazánk“ című lap után közöljük.

lovat megvédte a dárda szurása ellen s a teljesen pánczélban levő lovagot nehéz fegyverzetével s csak az ily súlyos állatok rohama adhatott a lovagnak annyi erőt, hogy kelevézével kiemelje nyergéből épp oly nehéz ellenfelét.

A császári istálló e lovai egyrészt hófehérek, melyek sörénye és farka földig ér, más részük hollófekete. Amazok a diszhintóknak szerepelnek, emezek a temetéseken. Egy-egy fejedelmi temetésen, midőn az óriási gyászkozsiba tiz fekete paripát fognak, mindegyik páron egy-egy fullajtárral, nagyszerű látvány a kladrubiak egyenletes, méltóságos menete. Még gyönyörűbb a fehér paripák sora, midőn az aranytól fénylő, kristályüvegfa lu diszhintó előtt lépkednek, egyenletesen s mégis magasan szedve lábukat a mérsékelt ügetésben, midőn a hintóban fejedelmek vagy királynők ülnek a főhercegnőkkel. Az egyik diszhintó külön látványosság: Rubenskép fedő oldalát, játszó emoretteket ábrázoló, az egykori belvederei képtarból sajátítva ki, hogy hintódíszül szolgáljon.

Hasonló szakszerű látványosság a spanyol lovagló-iskola megtekintése. Mindennap sorrendben lovagolják meg a paripákat, hogy azok a szükséges mozgást megnyerjék,

minden értesítés bevárása nélkül informálni mindazon tünetekről, a melyek valamennyi törvényhatóság területén ma már sűrűn jelentkeznek, különösen a pénzügyi és a közgazdasági kérdésekben, a hanyatlást, a visszaesést illetőleg.

Mindazon bizalmi férfiak, mint kormány közegek rossz szolgálatot teljesítenek ez idők szerint, mert hivatásuk nemcsak a kormánypárti többség mindenáron való összehuzásából, s a szépen hangzó jelentéseknek — főleg közadók befolyására vonatkozóknak összeállításából áll; hanem talán abból is, hogy vigyázzanak fel arra is, hogy a nemzeti lét alapja szét ne málljon, az erre az alapra felépített alkotmány össze ne roskadjon, s maga a nemzet prosperálhasson.

Országos a jajveszékelés a földbirtokosok, a kézműiparosok, a kiskereskedők, a szabadfoglalkozásuk meg nem élhetése, pusztulása felett. Panaszol, ha esendően is, a hivatalnokok, tisztviselők, az alkalmazottak nagy száma, mert családjukkal együtt nélkülözni, nyomorogni kénytelenek.

Egymást éri, de sűrűn, a sok kényszer ingóság és ingatlan árverezés, s ezáltal a vagyonpusztulás az ország minden részében és daczára ezen siralmasan szármalmas helyzetnek, az országos törvényhozás egyre másra hozza az újabb megújabb törvényeket, a melyeknek magva a közkiadások fokozása, tekintet nélkül a bevételi források kiapadott voltára.

A magyar kormány bizalmi férfiai, vagy ellenségei a Széll kormánynak, vagy szivtelen tehetetlenség, borús süketség, vészthozó lelkiavakság vett rajtuk erőt, hogy a kormányt felvilágosítani nem tudják, nem akarják, s különösen, hogy kerülnek a létező szomorú jelenségek okainak a fürkészését, s ennek alapján a kormányhoz a jelentéstételt, hogy baj van az országban szanaszét.

Nincs pénz, hangzik mindenfelől. A házak értéke a városokban, a földbirtokoké a vidékeken rohamosan száll alá, a terményeké, hasznos állatoké nemkülönben. Nem fogynak az élelmiczikkék, pangás a szövet és minden más üzletben.

Az osztrák-magyar bank adómentes

bankjegy tartaléka hetenként gyarapodik, az ércalap egyszerese és a contingens arányában kibocsátható 1578 millió korona adómentes bankjegyeknek közel egyötöd része (276 millió 609 ezer korona) hever a tartalékban.

A nagy pénzügyi riporterjei, a börze tudósítók pénzböszöggel ámitják a világot: a kikölesönzés azonban megcsappant, mert a személyes hitel már nem biztosíték, a realis hitel pedig ki van merítve, a már felvett kölcsönök kamatai nem folyhatnak be, mert nincs mivel és miből pénzt csinálni.

A magyar kormány közel 80 bizalmi férfa, a városi és megyei főispánok stb., ha a földbirtokzsokra, kézmű iparokra, kiskereskedőkre, a szabadfoglalkozásukra nem gondolnak is, a mi által a legrosszabb szolgálatot teljesítik a haza és a nemzet iránt; gondoljanak a sok nyugdíjasra, a kiknek a nyugdíj alapjuk el van használva, s gondoljanak arra a rengeteg sok állami, törvényhatósági, községi stb. hivatalnokra, tisztviselőre, alkalmazottra és azok családjaira, s még talán önmagukra is és tegyék meg a kormányhoz az alapos és a tárgyilagos jelentéseket, ha mindjárt ez utolsó órában is.

Kritika a városi gazdálkodásról.

(Debreczen város házipénztárának, és az általa kezelt alapok és alapítványoknak 1900 évi zárszámadása)

Debreczen, május 21.

A számvevőség, és házipénztára felügyelő bizottság (Komlóssy Dezső elnök, Kernhoffer József, dr. Szántó Sámuel b. tagok) jelentését olvasván, Debreczen város házipénztárának és az általa kezelt alapok és alapítványoknak 1900 évi állapotáról, látjuk, hogy e jelentés egyszersmind súlyos bírálata a Debreczen városi pazar, könyelmű gazdálkodásnak, mely különben általános nyavalyája a magyar városoknak. Tul. költenek, adósságokra építkeznek, a pótdadók terhével nyomorítják a városok közönségét,

mert ósdinak találják a régiek bölcs gazdálkodási politikáját, addig nyújtózkodj, a meddig a paplan ér. A becsületes czivis paplanon már rég tulnyújtózkodott Debreczen is, bizonyítja a pótdadós a kiadási tételeknél fedezet nélkül maradt hiány. A rendes kiadásoknál (2.517,093 kor. 78 fillér) oly tulkiadás mutatkozik, a melyre költségvetésileg fedezet nem volt. Az ily nagymérvű tulkiadásokat (223.360 kor. 56 fill.) a biz. nem hagyhatja szó nélkül, annyival inkább alónti a tekintetes tanács alá a forrót, mert a tulkiadás az előző évekhez képest megdöbbentő méretben emelkedett, miből következőleg, minden figyelmbevehető mentesség daczára, kétségtelen, hogy a költségvetési előirányzatnak ily nagymérvű túllépése városunk gazdálkodását a legnagyobb zavarokba kell hogy döntse és annak meggátolására a tek. Tanács egész éberségére volna szükség. (Ez már csakugyan igaz, de hát kellemesebb a bankettezés és kucsirozás.)

De nagyobb a baj, hogy míg a kiadások emelkednek, a rendes bevételek aránylag nem szaporodnak (nem kell busulni, csak építeni kell a nyalka karsu bérházakat, majd segít a pótdadó emelés, ha mindjárt a polgárságról az ezüst gombos lajbit is lekell huzni). A város üzleti vállalkozásairól sem mondhattak szépet, kellemetést a lelkiösmeretes bizottsági bíráló tagok, sőt határozottan kimondják, hogy a városi üzleti vállalatok egyrésze nagy forgalmi és bevételi hiányt mutat. És hogy micsoda cifra lehet ez a gazdálkodás különös feltűnő bizonyosság reá a városi cserép- és téglagyártás, melynél noha — a múlt évihez képest — 44,000 koronával kevesebb a bevétel, mégis 30,000 koronával több a kiadás!

No már ilyen cifra gazdálkodás mellett nem is csodáljuk, ha egyszer a nemes város becsukja a boltot, mert ebben tényleg nincsen semmi észszerűség, különösen ha hozzá vesszük még azt is, hogy 1898 óta e vállalkozásnál 100,000 koronával apadt a bevétel.

Másik könyelmű oldalát világítják meg a városi gazdálkodásnak az alábbi tételek — vajon a politikus főispán és a nem kevésbé politikus polgármester a maguk ösmert szigorú gazdálkodásukban tünék-e azt, hogy

másrészt pedig, hogy az uralkodó család tagjai is és az udvar főbb emberei a lovaglás gyakorlatából ki ne jöjjenek. Egyszerű tisztiruhában nyargalnak itt órahosszant a fiatalabb főhercegek, hol egyik, hol másik lovat próbálgatva ki; az uralkodó kedvencz paripáit az arra kijelölt tisztek lovagolják s így azok frissességét és izomerejét folyton megtartják. Kiválnak e paripák közül is a kladrubiak, sajátos formájukkal, hatalmas alkatuk, vastag, ivalaku bikanyakuk és jellemző kos-orruk ezer meg ezer más közül felismerhetővé teszi őket. Valamikor a kladrubi ménes paripái a lóversenyeken is megjelentek s a császári zsokéék sárga-fekete dressze nem egy nagy díjat vitt el a többi urlovar elől, ujabban azonban kizárólag csak fajlovat tenyésztésnek ott és pedig a tiszta raczet, mely „Kladrubi“ név alatt ismeretes és csupán háts- vagy hintósló gyanánt használtatik.

A kladrubi ménes történetéről szakértő író Motloch Rudolf udvari ménesmester könyve nyomán mondhatok annyit, hogy e telep Miksa magyar király és későbbi római császárnak köszönhető alapítását. Midőn még 1552-ben az akkori főhg. Spanyolországalkirálya volt atyja, I. Ferdinánd magyar király és nagybátyja, V. Károly császár helyett, onnan a mondott évben Bécsbe hazatérvén, lát-

ványosságul a legelső elefántot, tömérdek papagájt és pompás spanyol lovakat hozott, melyek a kíváncsi Bécs szemét magukra vonták. E nemesfajú lovak tenyésztésére Csehország hű rendei a cseh királylyá megválasztott főhercegnek a pardubitz-i uradalomban fekvő kladrubi állatkeret ajánlották föl, vele együtt a pardubitz-i uradalmat is, mely hét várost és 127 falucsukát foglalt magába s fejedelmi ajándékként is nagyon tekintélyesnek vala mondható.

A kladrubi ménes tehát a XVI. század közepén alapított s lovai a legdrágább és legkeresettebb háts- és diszparipákká lettek. Voltaképpen ez állatok a nehéz fajtájú északnémet lovaknak arab és berber ménekkel való keresztezéséből származtak s mindkét faj előnyeit egyesíték magukban: a kitartó menet mellett a magas iskola kecses járását és könnyedségét. Csaknem háromszáz évig megtartá a spanyol ló elsőségét a kontinensen, amidőn a gyorsfutó angol ló leszorította. Nem sokáig kell arra várnunk, hogy a legelőkelőbb istállókból teljesen kiszorítsák a magas iskola művészi kiképzését, mely kizárólag a lovarkörökre szorul majd: ma a jelszó a „campagne-lovaglás“, melylyel a művészi kiképzés nem fér össze.

A mai kladrubi faj ősapja gyanánt azonban az 1764-ben született Pepoli, fekete

szőrű nápolyi csödör tekinthető, mert már a XVIII. század kezdetén érezhető hiány mutatkozott a hintós lovakban. E század (III. Károly és Mária Theresia kora) igen különbözött a gyaloghintóban járó XVII. századtól: az embervitte palankint fölvaltja a pompás lovak által vont diszhintó, mely elé lehetőleg mutatós, nagy állatokat fogtak. Itt a faj szépsége mellett a nagyságra is törekszenek s így történetelt, hogy a lassu, de fáradságos és gondos keresztezések útján elért kladrubiak néha 190. cm. nagyságuk is lettek.

A fekete Pepoli unokája „General“ már hófehér lett s őse a fehér kladrubiaknak, míg a másik része megtartá eredeti színét, midőn az 1799-ben született „Sacramoso“ olasz mén s az 1845-iki „Napoleone“ a ménesbe került. A két faj külön kezeltek jelenleg és érdekes tünemény, hogy a folytonosan a fajon belül történő keresztezés daczára sem fajult el a tiszta vér s az anyag nem romlott meg, amint ez a gyöngébb fajoknál rendszeren megtörténik.

A császári ménes jelenleg körülbelül 500 lóból áll, ennek azonban csak egy része a valódi kladrubi faj, a többi angol ló, részint telivérek, részint nemes félvérek, gyakorlati használatra. Ezenkívül egy sereg lipiczai kancza jön ide évenként, hogy egy

a lakóik, teszem az Erzsébet kávéház, ne fizessék az árendát? Debreczen város gazdálkodásában ezt is türik! Ugyanis a künn levő hátralékok 1900-ban sem csökkentek (mi magyarul azt jelenti, 561,228 korona 93 fillér hátralékról lévén szó, hogy az évi jövedelem jó negyedrésze állandóan lekötött és fel nem használható), különösen nagy hátralékok vannak a városi bérházaknál, sőt a nagyerdei nyári lakoknál is, hol — a bizottság szavai — a bérlők könnyen volnának az előleges befizetésre szoríthatók. Továbbá különösen tartja a bizottság (mi is elég dán állapotnak tartjuk) az árvaszékek két évi hátralékát is.

De még érthetlenebb egy némely lak-tanya bérhátraléka, majdnem hihetetlennek tetszik előttünk, hogy a magas kincstár is rendes gazdaság vezetés mellett „hozomra” dolgozhatna. Ekkor csakugyan nem érdemes belevetni a költségeket, az óriási pénzt a prófantszagu kaszányákba.

De minden eddigi kitévelnél és bír-latnál megdöbbentőbb a bizottsági jelentés ezen szóról-szóra itt közölt része: — „az erdőkezelés, cserép- és téglagyártásnál tartozó hátralékok inkább belkéselési okokból: a favágási költségek és városi bérházak építési kiadásainak el nem szá-molása miatt maradtak fent (t. i. hátra-lékokként.) De mindezek eltörpülnek azon két tétel mellett, melyek házipénztárunk egyensúlyát leginkább megzavarják. Ezek a legelő adó-hátralékok (IV) 136,568 57 korona, noha itt mintegy 20,000 korona ja-vulás van, és a községi pótdó-hátralék, melyből, bár (XXII. 66.) 56,947 12 korona, mint behajthatatlan töröl-tetett, mégis 149 256 69 korona maradt fent (XVIII. 13.) A legelő adó új alapon való rendezése, ugy ezen, valamint a községi pótdó-hátralékok megszüntetése, esetleg a hátralékok után késedelmi kamatok ki-rovása volnának megzavart városi háztartá-sunk rendezésének első alapföltételei.”

A bizottság ezen kijelentései a legsu-lyosabb kritikát képezik városunk könnyelmű gazdálkodása fölött. A bizottság a polgár-ság részéről elismerést érdemel, hogy így férfiasan rámutatott nem lappangó, de tény-leges nagy bajokra s a fentiek után csak

helyeselni lehet azon következtetésüket, hogy városunk háztartásának egyensúlyát csakis a legerélyesebb intézkedésekkel, a leg-messzebb menő takarékossgal és a városi jövedelmek annyiszor hangoztatott fokozásá-val lehet helyreállítani, ha a pótdó szerte-len növekedését megakarjuk akadályozni.

Ez valóban megdöbbentő képét mu-tatja Debreczen város helyzetének, ezt a szegénységi bizonyítványt komoly szakfér-riak, a városukat mindenekfölött szerző polgárok állították ki Debreczen város gazdálkodásá-ról, melynek rendszerén változtatni kell, ha a gazdasági esődöt kerülni akarjuk. Ámde ekkor a rendszerrel együtt a rendszer fen-tartóit is el kell söpörnünk, ha ügyefogyott-ságukat be nem látva, a károsnak, a pusztítónak bizonyult rendszer fenntartása mellett továbbra is csökkönyösködnek. És e vesze-delmes rendszernek a mielőbbi megváltoz-tatása oly közérdek — mert takarékpénz-tári készleteinket elköltvén, a pótdók ten-gerébe fogják belefojtani a polgárságot, — hogy e rendszer megváltoztatására a polgárságnak, a polgárság bizalmi férfainak, melléktekintetek és magánérdekek figyelembe vétele nélkül, egyesülni kell.

(m.—l.)

NAPI HIREK.

Városi közgyűlés.

Debreczen város köztörvényhatósági bizottsága csütörtökön tartja május havi rendes közgyűlését, délelőtt 9 órakor. A közgyűlés tárgyai között van egy rejtélyes pont is, „egy fegyelmi ügyben jelentés”. Vaj' kiről s miről lehet szó? Különben a rendes közgyűlés tárgyai ezek:

1. Polgármesteri jelentés az 1901. év. márczius hónapokról. 2. Közgyűlési megbí-zások ügyszerintjege tárgyában jelen-tés. 3. A kereskedelmi m. kir. miniszter urnak 25,301/1894. I. sz. alatt kiadott — a városi kövezetvámra vonatkozó engedély okiratának módosítása, illetve meghosszab-

bitása. (Tervezet csatolva.) 4. Földmivélés-ügyi m. kir. miniszter ur körlevele, mely-lyel városunk közönségét a párisi kiállítás mezőgazdasági (magyar) csoportjának Buda-pesten, a városligeti csarnokban rendezett időszaki kiállításra ezennel meghívja. 5. Hevesvármegye közönségének átirata a m. kir. csendőrség büntető ügyeinek a m. kir. bíróságok illetőségi körébe utalása végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolása iránt. 6. A soproni m. kir. honvéd főrealiskolában a jövő tani évre üresedésbe jövő — egy Debreczen városi és három Andaházy Szilágyi Mi-hály-féle alapítványi hely betöltését — 7. A gyámpénztár 1900. évi mérlege 8. A költségvetés XVI. czim 3 tétele a füzés-abonyi vasut építési költségeinek törleszté-sé felvett 36,000 koronának gazdasági épületek előállítására és javítására leendő fel-használásának engedélyezése. 9. Egy fegyelmi ügyben jelentés. 10. A nagyerdei városi épü-letek halaszthatlan javítási munkáinak engé-délyezése. 11. A házipénztár és házipénz-tár által kezelt alapok és alapítványok 1900 évi zárszámadása. 12. A város új vagon-eltárájának bemutatása s ebből folyó intéz-ke-dések. 13. A Deák Ferencz-u. 6-ik sz. házas-teleknek egyezség, esetleg kisajátítás útján megszerzése felett névszerinti szavazás. — 14. A „Kossuth“-utcai gazdaság alapszabá-lyainak jóváhagyása. 15. A népnevelésügyi bizottságnál lemondás következtében meg-ürült elnöki állásnak választás útján betöl-tése. 16. Özv. Fogarassi Bálintné özvegy-segélye s kiskorú gyermekei nevelési járú-léka iránti kérvénye. 17. Szathmáry András városi hajdu nyugdíjaztatása iránti kérvénye. 18. Székely Imre városi gyalogrendőr nyug-díjazási ügye. 19. Özv. Bartus Istvánné Kovács Zsuzsánna özvegyi segély iránti kérvénye. 20. Török Gábor erdőmester kér-vénye néhai Kozma András erdőőr árvái részére nevelési járulék megadása iránt. 21. Szabadságolás iránti kérvény. 22. Dr. Kozma János közkórházi segédorvos egye-temes orvostudori oklevelének kihirdetése. 23. Ullreich József állatorvosi oklevelének kihirdetése. Debreczen, 1901. évi május hó 20-án. Simonffy Imre, kir. tanácsos polgár-mester.

évig nevekdedvén itt, a császári istállóba szétosztassék, vagy a szokásos árverésen el-adassék.

Hogy melleleg a lipiczai paripákról is megemlékezzem, ezek a legszebb lovak talán az egész világon. Külső formára nincs oly ló, amely velük versenyezhesen. Közép-magasságuk, hosszutestűek, nyakuk erős, vastag, de szobrászi szép, hátuk a legszebb hajlásu hullámvonal, croupejuk erőteljes s lábuk csupa aczél és izom. Fejük az angol paripa egyenes koponyája s az oláh ló gömbölyded formája között van, szemükben csodálatos intelligencia, apró két fülök folytonosan úgy jár, mint a szélkelep s finom orrezimpájuk minden neszre megrez-dül. A legpompásabb példány a hófehér „Neapolitano montenegrina”, a lipiczai mé-nes büszkesége, megbecsülhetlen értékű csődör és a legintelligensebb képű ló, me-lyet valaha láttam: nemesak egy falusi birónál okosabb állat ez, de bizonyára egy szolgabirónál is.

De én a kladrubiokról akartam szóla-ni s önkénytelenül tévedtem át csak a lipi-caiakra, miután jelenleg is találhatók a kladrubi nevelőintézetben lipiczaiak. Kladrub Kolin és Pardubitz közötti síkságon fekszik, vasuti állomás s a császári uradalom gyön-gye. Hosszu faszor vezet az állomásról a ménes épületei felé, melyek mellett gyö-

nyörű zöld gyepföldek tekszenek. Az istál-lok — amint az előrelátható — igen szép berendezésűek, mikre Motloch urnak és Lisolz föellenőr urnak van különös gondja. A hallgatag istállókezelők oly szeretettel és gyöngédséggel bánnak itt az állatokkal, amilyenre csak a magyar huszár képes az ő „egyelen” lovával szemben; valamen-nyien az udvar livréjét viselik, mert e ménes nem állami, hanem udvari intézet voltaképen.

Mint fönnebb említém, a ménes álla-gának csak egy része kladrubi faj, a többi angol és lipiczai. Ujabban ugyanis számos kísérletet tettek a faj keverésére, hogy a tiszta vérű kladrubi mellett egyéb nemes faj is jöhessen létre. Így a nagyfajtájú állami hintósllovakon kívül a legfeljebb 167 cm. magas lovagló és hintósllovak tenyész-tését is üzik s ujabban egy pompás nor-mann-csődör, Rozma, melynek ereiben No-nius-vér csörgedez, szintén hozzájárul a keresztezési kísérletekhez.

Gyönyörű látvány e ménest szabadsá-gában szemlélni. Persze nem a magyar ménesek féktelen szabadsága ez, melyet csupán az állami csikósok karikásostora korlátoz, hanem a császári mozgási szabad-ság, mely ritkán nyilatkozik meg egy kárté-kony és esetleg tudógyuladást előidézhető veszett nyargalásban. A mozgást mérséklik

a legelő szabályos árkai és korlátai, faso-rai és vízmedenczéi, mely utóbbiakból a rendszeres locsolás is történik.

A kladrubi csikó egy éves korában sajátosságosan komikus látvány. Formátlan nagy feje szinte lehuzza a földre előrésztét, mindig fel a néző, hogy a bamba állat az orrára esik. Mellette egy egyéves angol csikó igazán bájos és kedves változatosság. Lassacsán azonban megformásodik a kladrubi: három éves korában óriási állattá lesz a hasonkoru angol mellett, melynek vékony tagjai veszítenek az összehasonlítás által. Az ormóttan állat hozzáadó fejéhez, jellemző vonásai kidomborodnak s ha kosorra mindvégig meg is marad, azonban a tiszta faj, a történeti leszármazás minden mozdulatán meglátszik. Nehézsé lábait oly kényesen szedi, mintha parázs között tán-czolna s nagy szabása mellett kecsessé válik minden mozdulata. Mintha idomítás se kellene neki, olyan lesz három éves korában, midőn hosszú sörénye és farka a földet söpri és piszkos szürke szőre szénfeketévé válik. Még egy évig vakarják és kefélik őket itt s aztán a bécsi istálló számára kiváló-gatják a legszebbeket, hogy ott még hoz-gasztendeig szolgáljanak ünnepélyes alkal-makkor s egyék „a császár szénáját.”

Huszárkapitány.

Az aradmegyei gazdák Debreczenben.

Lelkes, meleg fogadtatásban részesültek az aradmegyei gazdák Debreczenben. Debreczen városa s a debreczeni gazdasági egyesület vendégei a gazdák, kik eddig is a legnagyobb szeretettel beszélnek debreczeni időzésükről s az elismerés hangján nyilatkoznak az eddig látott gazdaságokról. A derék gazdacsoport tegnap a Pallagot látogatta meg, hol Kerpely Kálmán gazd. tanintézeti igazgató fogadta, mint házigazda a vendégeket. Mielőtt a Pallagra mentek, az erdön nagy szalonnasütést rendeztek. A Pallagon megtekintették a dohánykiserleti állomást, a gazdaságot, s a gazdasági épületeket. Délben a tanintézet a vendégek tiszteletére ebédet adott. Kerpely Kálmán mondotta az első felköszöntőt üdvözölte a vendégeket. Majd Vásárhelyi László az aradi gazdasági egyesület elnöke köszönte meg a szíves vendéglátást s a földmivelési minisztert éltette. Indítványára a földmivelési minisztert táviratilag is üdvözölték s a táviratot nyomban el is küldötték. Délután tértek haza a Pallagról s este 8 órakor a Bika dísztermében gyűltek ismét egybe. Debreczen város gazdaközönsége élükön a város vezető embereivel majdnem mindnyájan megjelentek ezen a lakomán. Az első felköszöntőt Rickl Antal a debreczeni gazdasági egyesület alelnöke mondotta éltetve s üdvözölve a vendégeket. Vásárhelyi László válaszolt a vendégek nevében. Anily örömmel jöttek Debreczenbe — époly melegen távoztak. Azt a szívélyes igaz magyar vendégszeretet, melylyel őket fogadták soká nem feledik el. Felköszöntőket mondtak meg Lehne Hugó Kerpely Kálmánra, Keresztes Gyula Debreczen hazafias közönségére, Lehne Hugó Rásó alispánra, Rásó alispán a vendégekre, Simonffy polgármester a magyar gazdák összetartására. — A kedélyes lakomának Rác Károly zenéje mellett csak a hajnali órák vetettek véget. Az aradmegyei gazdák ma a reggeli vonattal a Hortobágyra mentek, a hol a város vendégei lesznek. A hortobágyi kirándulásról külön tudósításban fogunk emlékezni.

Budavár visszavételének emléknapja.

Budavár visszavételének az emléknapját tegnap ünnepelte meg a főváros független érzésű polgársága. — Ezrek vettek részt az ünnepen. Megkoszorúzták a honvédhősök sírját és fogadalmat tettek, míg a magyar nemzet él, a míg csak egy szabad magyar lakik is a Tisza—Duna partján, mindig megünneplik e napot s a hősök emlékéért mindig tiszteletben fogják tartani. Ugylegyen.

Egy közigazgatási tanfolyam botránya.

Debreczenben is állítottak fel közigazgatási tanfolyamot, de nem mindenütt oly magyar nemzeti szellemű a nevelés, mint nálunk; ugyanis a marosvásárhelyi közigazgatási tanfolyam hallgatói aligha lesznek hűséges szolgálói a magyar államnak. Megbotránkozást okoz nagyon gyakran a székelői fővárosban az, hogy amíg eddig híres

volt tiszta magyarságáról, ezek a magyar ösztöndíjakon nevelődő leendő magyar közéleti jegyzők ildomosnak és méltányosnak no meg igazságosnak is tartják, hogy a sétatereken és utcákon hármankint-négyenkint összefogóva tüntető módon hol oláhul, hol szászul beszéljenek. Sőt olyan előadó is találkozik, ki megteszi a szász hallgatók kedvéért, hogy a magyar jogtudományokat a magyar faluk leendő vezető embereinek németül is szívesen előadja. Éljen a „magyar nemzeti állam!”

A Polgári kerékpáros egyesület

A Telegdy sóstóra vasárnap rendezett kirándulás fényesen sikerült, mit bizonyít a tagok nem várt nagyszámban való megjelenése és az a sok vendég, kik értesülve a kirándulásról, szintén résztvettek: de az utrosszasága miatt az egyesület nagyobb része M. Pércsen maradt, megvárva azokat, kik a rossz ut daczára át mentek a sóstóra. E kedélyes kirándulásról csak a késő délutáni órákban tértek városunkba vissza. Innen a versenypályára mentek hol már javában folyt a kuglizás egy élő báránnyal, a mi első díj képen volt kitűzve és egy hordó sörre, mely a második győztes nyeregye lett. A nyeregyek közös megegyezés folytán f. hó 26-án d. u. fognak a versenypályán elfogyasztatni.

Milliomos a börtönben.

Annak idején mi is többször írtunk arról az esetről, amelyet Ujhelyi Lipótnak Hódmezővásárhely egyik leggazdagabb földbirtokosnak hamis tanuzása idézett elő, a mely az után azzal ért véget, hogy Ujhelyit tíz hónapi börtönre ítélték. A rab a szegeci börtönben elégedte le a kiszabott 10 hónapot. A napokban aztán letelt az ideje s kiszabadult. Abban az időben, amikor még nem sütötték ki bűnös üzelmeit, 1400 koronás elsőosztályú gyorsvonatjeggyel utazgatott az Államvasutak vonalain Ujhelyi Lipót.

A bérletjegy a minap érkezett a kerületi börtönigazgatóságához és átadta a rabnak. A milliomos megtekintette a bérletjegyet és bosszankodva jegyezte meg:

— Már csak nyolcz hónapon át használhatom a jegyet.

A Milliomos raboskodásának egész ideje alatt a börtön könyomdájában volt alkalmazva. Most a festékes köveket és hajtotta a gépet. Ha kérdezték tőle, hogy mivel foglalkozik, azt felelte:

— Semmivel sem foglalkozom. Úr vagyok!

A milliomos szabadulása előtt sorra látogatta a börtön tisztviselőit és valamenynyit meghívta magához Budapestre.

— Andrassy-ut 41. szám alatt lakom a saját palotámban. Ha aztán Budapesten jár el ne felejtessen meglátogatni.

Megürült közjegyzői székhely.

A székelyhídi közjegyzői tiszt áthelyezés folytán megürült. A debreczeni közjegyzői kamara tegnap hirdette meg a pályázatot. A pályázat június 12-én jár le, Pályázati kérvények Lestyán Adorján debreczeni közjegyzőhöz, a közjegyzői kamara elnökéhez adandók be.

A Sarkadiak a Kossuth-szoborért.

Sarkadi tudósítónk írja, hogy a sarkadi dalárda pünkösdi másodnapján a „Nagyvendéglő” termeiben táncvizsgálommal egybekötött jótékony hangversenyt rendez. A hangversenyt felerészben a Kossuth-szobor alap,

másik felerészben pedig az ev. ref. egyház orgona-alap javára rendezik. — Dicsérjük a sarkadiak hazafiságát, megszügyentük Debreczent. Sarkad még előbb állít dicső Kossuthunknak szobrot, mint a nagy Debreczen. Szégyenkedhetik Debreczen.

A Természet.

Ez a czime a dr. Lendl Adoif egyetemi tanár és Lakatos Károly kiváló állattani és vadászati író által szerkesztett „állattani, vadászati és halászati folyóiratnak”, mely havonta kétszer jelenik meg és a Halászat czimű melléklapjával egész évre 6 korona. Elsőrangú szaktudósok és természetkép írók, gyakorlati vadászok és halászat kedvelők gazdagítják magas színvonalon álló és válogatott cikkelyeikkel ezt a folyóiratot, mely büszke disze az új irányú irodalomnak. Gyönyörű eredeti illusztrációk is ékítik. Ajánljuk a birtokos és vadász urak, az olvasó egyesületek figyelmébe.

Halálozások.

Debreczeni érdekes, ösmert, tisztelt polgár és földbirtokos elhunytáról vettük a következő gyászjelentést: Özv. id. Polgár Pongor Istvánné született Dobrosi Szabó Terézia, ifj. Pongor István es. és kir. hadnagy, özv. Polgár Dobrosi Szabó Mártonné, szül. Juhász Terézia és gyermekei, ifj. Balla István és családja a legmélyebb fájdalomtól megtörve tudatják a felejtethetlen jó férjnek, forrón szeretett édes apának, vőnek és nagybátyának néhaj id. Polgár PONGOR ISTVÁN-nak f. hó 20-án éjjel 10 órakor, életének 59-ik, boldogházasságának 37-ik évében, hosszas, de különösen 5 havi súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. Felejtethetlen kedvesünk földi részei f. hó 22-én d. u. 3 órakor fognak a IV. Külsővásártér 8-ik számú házunktól az ev. ref. nagytémlomban tartandó rövid gyászi után a Hatvan-utcai sírkertben örök nyugalomnak átadatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, ösmereinket s általában a bánatunkban osztozó kőaönséget fájdalmas szívvel meghívjuk. Debreczen, 1901. évi május hó 21-én. Áldás és béke lengjen sokat szenvedett hamfai felett!

Egy derék debreczeni iparos polgár elhunytáról vettünk gyászjelentést. Kató János debreczeni asztalos mester f. hó 20-án, d. u. 1/2 5 órakor elhunyt. A munkás polgárt f. hó 22-én, délután 3 órakor temetik az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Vörösmarthy-utca 4. számú háztól. Bánatos család gyászolja az elhunyt mestert.

A madridi örökség szédelőgök és egy debreczeni kereskedő.

Sokak előtt nem ösmertlen már az a mód, eszköz, melylyel legujabban egy debreczeni kereskedőt akartak becsapni. Killer Ede butorkereskedő, mintegy három héttel ezelőtt, ajánlott levelet kapott Spanyolország fővárosából, Madridból. Nem tudta, ki és mit akarhat tőle olyan messze távolban. A levél francia nyelven volt írva. Ricardo Lopez Killer, egy volt magasrangú katonatiszt, ki el volt ítélve, Killer rokonának adja ki magát s arra kéri, hogy leányát, ki Mexikóban él s akire nagy vagyon vár, fogadja örökbe s nevelje fel, mint édes gyermekét. Killer sohasem hallott arról,

hogy neki Madridban rokonai lennének, de azért válaszolt a levélre a fogházban silylő rab megbízottjának, kihez a fogoly rokon a levelet küldeni kérte. Tudtára adta az ösmeretlen rokonnak, ha ő tényleg rokona. akkor hajlandó az árva lányt felnevelni. Megjött nemsokára a válasz, de abban már azt tudatja a fogház lelkésze Angel Requena presbiter, hogy Ricardó Lopez Killer az ő jóbarátja meghalt. Azóta csend volt. E hó 20-án hétfőn a postás öt pecsétetes ajánlott levelet hozott Killernek. Madridból jött. A czimlapon ez áll:

Austria	Ungarn
Mr. Ede Killer	
Tapezierer	
	Debreczin.

Sulyos tartalmu volt a levél, mintha legalább is bankókkal rakták volna tele. Mikor a levelet Killer felbontotta, több okmányt s levelet talált benne. Egyik érdekes okmány a fogházban elhalt rokon végrendeletének másolata közjegyző által hitelesítve, természetesen spanyol nyelven; a másik okmány a végrendelet francia fordítását tartalmazza. A sok spanyol irka-firka között van még egy, az állítólagos fogház lelkésztől Angel Requena urtól származó levél is, melyben a fogház lelkésze, mint az elítelt legjobb barátja mutatkozott be Killer Edének. Megírja, hogy az elítelt halála előtt neki meggyónt. Elmondotta neki, hogy végrendelete a közjegyzőnél van s a végrendelet végrehajtójául őt nevezi ki, s hogy továbbá leánya gyámjául Killer Edét kéri fel. Végrendeletében mintegy háromnegyedmillió forint vagyonról tesz említést, melynek negyedrészét a Killer Edéé, a többi a leányáé. Csakhogy ez a vagyon el van rejtve; Mexikóban ásta el. Ezt az elásott örökséget kellene megszerezni, de az sok utánjárásba, pénzbe kerül, ezért felkéri Killer Edét, kire ugy is nagy összeg jut az örökségből, küldjön neki 4000 márkára rugó összeget osztrák-magyar bankjegyekben s a pénz elküldése után utazzék Killer is azonnal Mexikóba, s a levélben jelzett helyen találkoznak. Mindezek után pedig a legnagyobb titoktartásra hívja fel Killert, rimánkodik, hogy senkinek ne szóljon erről az örökségről, mert akkor az „ügy“ veszélyeztetve van. Majd utasításokat ad, hova küldje a pénzt s azt is megírja, ha a 4000 márkát elküldötte a következő francia szövegű táviratban tudassa vele:

Fivérem elutazott várja vasutnál
Killer.

Ebből a levélből világosan látszik, hogy szervezett csalóbanda működik, kik nem létező örökséggel akarják a könnyen hívő embereket megszarolni. Madridban gyárszerűleg üzik ezt a hamis örökségről szóló végrendelet gyártását. A végrendelet úgy van feltüntetve mint közjegyzőileg hitelesített másolat. Három helyen is ott van a közjegyzői pecsét:

Tomas Del Vallea
Notorio
Madrid.

Természetes ez a pecsét ép oly hamisítvány mint a többi okiratok s maga a végrendelet is, melynek legutolsó pontja azt is rendeli, meghagyja leányának báró Lopez Máriának, hogy érte Angel Requena plébános urral száz misét mondasson. Ez a nem létező örökséggel szédelő vállalat más városokban is próbált szerencsét, de ott épugy nem üttek fel nekik, mint Killer Ede, ki a madridi osztrák-magyar konzulátusnak küldi be a leveleket, nyomozza ki a szédelőket, kik az egész országot elárasztják hamis leveleikkel.

Vidéki hírlapírók fogadása.

A vidéki hírlapírók fogadására kiküldött bizottság május 23-dikán d. u. 4 órakor a városháza nagy tanácstermében értekezletet tart. Komlóssy Arthur, a tanács által kiküldött bizottsági elnök, ezuton is meghívja az értekezletre a bizottság tagjait.

A lángoló halott.

Nem mindennapi eset történt a mult héten városunkban az Arany János-utcán. Pénteken hunyt el W. M.-né élemedettizraelita nő. Annak rendje és módja szerint intézkedtek a halott eltemetése iránt. Pénteken, zsidó szokás szerint le is fektették a halottat a földre, a fekete lepellel leborították s feje mögé gyertyát helyeztek. Éjjel két asszony virrasztott a halottnál, kiket a szent-egylet rendel ki. Ezeknek az lenne kötelességük, hogy éjjel virrasszanak a halott mellett s felügyeljenek, hogy baj ne történhessék. A két asszony virrasztott is jó ideig, de később elnyomta mindkettőt az álm. Nem sokáig aludhattak, mert a szobában támadt füstre felébredtek. Rettenetes látvány tárult eléjük. A halottat borító lepel lángban állott s a lángok már körül nyaldosták a halott asszony testét. Kiáltozásaikra előjöttek a halott hozzátartozói is s így elejét vették annak, hogy a halott teljesen össze égett. Így is leégett a haja, félarcza s az egyik füle is teljesen elégett. A szerencsétlenség úgy történt, hogy az alvóasszonyok egyike megmozdult s a gyertyát felborította. A gyertya a fekete lepelre esett, mely pillanat alatt tüzet fogott. Az összeégett halottat vasárnap d. e. temették el.

Talált csontváz.

A Szt Anna-u. Gondy féle háznál a fundamentumot ássák. Ásás közben ma d. e. mintegy két és fél méter mélységben egy ép férfi csontváza találtak a munkások. A csontváz mintegy 70-80 éve lehetett ott.

Szobátüz.

A Tizenhárom város 13. sz. házban Weisz Hermannál ma d. e. szobátüz keletkezett, de mikor a tűzoltóság kivonult a házbéliék már eloltották. A kár nagyon csekély.

Póstyén

európai hírvé kenes iszapfürdőit a t. közönség különös figyelmébe ajánljuk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szerve-

zetüeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatnák. Póstyén fürdő javallva van: csusz, kőszvény, ischias, csonttörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkezik új és legtökéletesebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 3 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

A rabok foglalkozása.

Az igazságügyminiszter a börtönök házi életében jelentős reformot akar megvalósítani. E reform azt czélozza, hogy a börtönök lakói: a rabok ne ipari munkát tanuljanak raboskodásuk ideje alatt, hanem földmívelést. Annál is inkább mert hiszen a legtöbb rab földmívelő emberből kerül ki amugy is. A reform eszméje Szegedről, az odaváló Csillagbörtön vezetőségének köréből indult ki s a dolog már annyira megérett, hogy legközelebb a szegedi börtönökben meg is próbálkoznak az újítással. A kivitel iránt most folynak a tárgyalások a miniszter és a szegedi börtönigazgatóság között.

TÁVIRATOK.

A trónbeszéd a delegációban.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, május 21.

Bécsből jelentik, hogy a delegáció mai ülésén a király trónbeszédében részvétellel emlékezett meg Umberto haláláról. Felemlíti azt is, hogy az európai konstelláció nem változott, a hadügyi költségeket a legszükségesebbekre szorították, az új ágyukkal még mindig csak kísérleteznek s hogy a kínai expedíció csak kis határok közt mozog.

Elfogott örült.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, május 21.

A mult héten egy Petrovics nevű veszedelmes örült megszökött a lipótmezőről. Az őrt leütötte s átmászott a falon. A veszedelmes örültet azóta hiába keresték. Végre ma Ó-Budán nyomára jutottak. Egész szakasz lovas s gyalog rendőr vonult ki elfogatására. Hosszu küzdelem után, miközben a veszedelmes örült hatszor rálőtt üldözőire, hozzáférközhettek s elfogták.

Öngyilkos szerelmes.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, május 21.

Polcz Gyula mészáros legény szerelmes volt főnöke leányába. — Megis kérte a leány kezét, de kosarat kapott. Ez annyira elkészerítette, hogy ma reggel az Elite szállodában előbb kétszer mellbe, majd föbe lötte magát. Haldokolva vitték a kórházba.

Innét-onnét.

— Május 21. —

(A Vilmos huszárokról.)

A huszárt még ma is első katonának tekinti a magyar. Pedig ma csak már a zománczás a régi, az aranyzinóros dolmány, a széles kard, a pengő sarkantyú, a prűszkölő lovak, bizony-bizony kerül nem egy huszárezred, melyben topalábu, derék nélküli vörös ábrázatu sváb gyerekek majmoltják a huszárt.

Vitézvári Simonyi obester uram így svadront látva, tudom, szíves örömet fekdne vissza sirjába, ha tudniillik a mennyországbeli regiments-trombitás „rajta rajtára“, fuván ilyen potnák vitézek élére szolítaná a legvitézebb huszát ezredes urat.

Hál' Istennek a debreczeni Vilmos huszárok nem eféle faj né. Még a ki német származásu is igyekszik itt a magyar dolmányhoz hozzá nemersedni. — A bivalynyaku huszárfiuk pedig vetekednek az ősi huszársággal,

Maga atisztikar is olyan méltó a huszár névre. Nem akarok hizelegni, de nekem valóban tetszik, hogy most midőn a gavalér tisztikar saját használatára két uri fogatot szerzett, a borotvált arczu lakájokat mellőzvé, a magyar módinak adott előnyt. Mindkét fogatjukban magyar sallangos szerzámú lovak hetyékednek tánczot járva, de a Vilmos huszártisztek kocsisai is magyar dolmányos, strucztollas magyar kalapu, kifent bajuszu fiuk . . .

Ez a viselkedés ilik a magyar huszárhoz. Vitézvári Simonyi obester ur, a ki annak idején szinte állomásozott Debreczenben és ültette a nagyerdei hires, akácza sort, tudom, e magyar divatokat látva, ha felkelhetne sirjából, barátságosan veregetné meg Nedeczky huszárkapitány uram vállát, mert a kapitány ur a magyarhuszár szellemnek a szövívője . . . Meg is áldja érte a magyarok istene, biztosan nem mén gyalog a menyországba, ott pedig majd ül jobbjára a vitéz Simonyi ezredesnek, a ki a felhők tetejéről barátságosan tekint alá a magyar szívü Vilmos huszártisztekre és huszárokra . . . Bizony mondom, hogy jól vélekedik a magyar, ha még ma is a magyarhuszárt tekinti az Isten első katonájának.

— Rajta! Rajta!

nemes Portörő Kelema.

IRODALOM.

Az állatok világa

ezimü nagy munkából most jelent meg a 24 ik füzet, amelyben a házi kutyákról van szó. Miután pedig ez a füzet a házi kutyákkal foglalkozik, mondani sem kell, hogy a legérdekesebbek közzé tartozik. A kiváló szerzők, akik ezekről a hü okos állatokról írnak, ren-kivüli megfigyelésről, éleslátásról és szeretetről tesznek tanu bizonyosságot és

sok olyan részletet mondanak el, a melyek a nagyközönség előtt ismeretlenek. Különösen nagyérdeket kelthetnek azok az ismeretések, a melyek a tengeren tul fekvő országok és népek házi kutyáiról szólnak. — Nem kevésbé becses és hasznos az a rész is, a mely a kutyák betegségeivel foglalkozik s amelyek különösen érdekesek a figyelemre. Azt hisszük, hogy nincs könyv, a melyben a kutyákról oly szépen és annyit írtak volna, mint ebben a füzetben, amely arra is méltó volna, hogy külön kiadásban, mint önálló munka is napvilágot lásson. — Az állatok világát kiadó Légrády testvérek czég ehez a füzethez színes nyomatu mü-mellékletet is csatolt, amely a furfangos rókakomát mutatja be. A most közre bocsátott füzetnek éppen úgy, mint az eddig megjelenteknek is 80 fillér az ára. Ez összegért kapható a kiadóhivatalban (váci körút 78) valamint minden könyvkereskedésben. — A munkának első díszes kiállítasu kötete szintén megrendelhető.

A „Vasárnapi Ujság“

május 19-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Erzsébet királyné Gödöllőn.“ A királyné gödöllői szobra leleplezésének ünnepe (képekkel: Erzsébet királyné szobra Gödöllőn; Erzsébet királyné dolgozó szobája Gödöllőn; a királyi pár három gyermekével a 70-es években készült fényképek után.) — „Igazság“ Költemény Miklós Elemértől. — Regénytár: „A halász regénye“ Irta Szemere György (Neogrady Antal rajzaival.) — „Rejtelmes történetek“ (regényes rajzok): „A királyné nyakláncza“ (képekkel). — „Régi összeférhetlenségek.“ — „Két üdvözlő levél Felekiné jubileumára.“ Prielle Kornéliától és Vadnai Károlytól. — „Különös versenyek.“ — „Irányi Dániel síremlékének leleplezése“ (képpel). — „Szilágyi Sándor síremléke.“ (képpel). — „Zászló szentelés a Ludovika akadémiában“ (több képpel az ünnepélyről Goszleth fényképei után). — „A Magyar Tudományos Akadémia naggyűlése.“ Irodalom es Művészet, Köz-inézetek és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Politikai Ujdonságok“-kal és a „Világkrónika“-val együtt 6 korona. — Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-u 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, legolcsóbb lejság a magyar nép számára, félévre 2 korona 80 fillér.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen“ számára írta:

Ifjabb MórícZ Pál. (10.)

Nos! És nemsokára arról beszélt az egész Mezős: Ormós Miklós megkérte a gazdag Dalmy lányt. Ez a kézfogó is szerelem nélkül kötöttet. A Miklós szívét leginkább a nagy Dalmy vagyon, a föld fűszeres párja ittasította meg. A lányt pedig apja erőszakolta a frigykötésre, a mely ellen más érve nem volt a kis Katának, minthogy nem szereti, gyűlöli a napbarnított arczu, parlagi kéro. Ez az ellenetés pedig nagyon regényesen hangzott az öreg Dalmy ur előtt. Ő

Miklóst örömet fogadta. Ösmerte a vagyonát. Ösmerte, hogy a fiatal ember kitünően műveli a szeretett földet.

— Hallgass, csitította leányát keményen. Nem szereted?! Hát majd megszereted idővel. Aztán meg voltaképpen mi is az a szerelem? . . . Persze! Az a sok irka-firka zavarta meg a fejedet. Gondoltam is, így végződik a sok nevelődsi . . . Lányom, hát öreg napjaimat így keserited . . .

Az öreg ur, a sok nevelődsit illetőleg, alighanem igazirányban tapogatózott. Hanem a szerelemre vonatkozólag minden bizonynyal tévedett.

Kata, mint gyöngé lány, nem ellenkedett soká szigorú apjával. Megadta magát. A szokott módon, családi körben ülték meg az eljegyzést. A lányka halaványságán, szomorú kedvén nem ütődött meg senki. Hisz a mezősi felfogás szerint a halaványság, a szomorúság ezimbora a mátkasággal, mintahogy a menyasszony sem igazi menyasszony, ha nem sir az esküvője napján.

Móni Dömének jutott a leánykéro kendő. A vendégek a kézfogókor, nagy éjszaka időjén, lármásan bucsuztak el. Pompásan izlett mindeniknek a buza árán cserélt aranyárga diószegi bakator. Katicza alázatosan csókolta szigorú atyja kezét. Nyugodni tért fehér szobáskájába. Bezárkózott. Reáborult az ébenfa asztalkára. A ruhaszekrényekből érezhetően illatozott a rezedá illat. Sirva fakadt a leány. Siratta leánykori szertefoszlott szép álmait. Ekkor tél volt.

V.

János, az öreg parádés kocsis, félvállra akasztotta az apró óngombos, fekete zsinóros dolmányát. A fekete zsinóros dolmány illő szép pompa. Ha mindjárt nem oly rikitó is, mint a sok uri háznál divatos, különféle éles színü bekecses, zekék, dolmányok és lajbik. Az ónodi lóvásárban láthatók ilyen kakadu zöld, kék, sárga, piros urasági kocsisok, a mely vásárba messze kastélyokból szelid szőlővel befutott udvarházakból egybegyűlnek a fogatok. Ámde kálvinista magyar-nak, mégha kocsis ember is, megfelelőbb az ilyen fekete pompa. A lobogós fehér ingujj szépen libeg-lobog emellett.

A Dalmy ur vén parádés kocsis, a sodrott bajuszu öreg János tehát félvállára vetette a dolmányát ama nap, a mely napon a vén kőházból való Kati kisasszonyt esküvőre szállította a mezősi esztergált padlásu kálvinista templomba.

A Dalmy ur vén kőháza kívülről is fehér, mint a hó. És a nyitott zöld zsaluk, mint zöld pillangó szárnyak a fehér falon.

János parádés kocsis tudós a kocsis tudományban, ahhoz nem okvetlen szükségeltetik a borsodi zöld bekecs. Az öreg János több tekinteteket illetőleg tudós kocsis. Mint például fiatalabb, hetyke kocsis legénynek, ha nem akar az utból kitérni, ő megmutatja, a suhogó egy suhintásával, kirepül a legénynek a szájából a makra pipa; mindamellét a tisztességet nem tudó földinek sem a szemét, sem az arcát nem sérti meg a rezeshurnál veszedelmesebb suhogó.

— Folyt. köv. —

Nyílttér.**'MARGIT'**
GYÓGYFORRÁS.**Margitforrás-telep (Bereg megye.)**

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szénsavat, ellenben sok szénsavas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kíváló hatása a **légutak s tüdőhurutos állapotainál**, különösen ha a köpet nehezen szakad fel; tüdővészeseknél még akkor is, ha vérvérkőpésők van, a **'Margitviz'** megbecsülhetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szénsavánál fogva. Kíváló hatást látni tőle a **gyomor és belek hurutos állapotainál**, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav az oka a ros emésztésnek.

A húgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatokat tesz továbbá a **hólyag hurutos bántalmainál**, a **kő és homokképződés eseteiben**, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosainak, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszivesebben használják s előnyt adnak a **'Margit'** forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kíváló óvszernek bizonyult járványos betegségek idején főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános közkeveltségnek örvendő
Főraktár: Édeskuty L. Budapesten

cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz nagykereskedő.
Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Ajánlok

valódi legfinomabb, enyhe

Kornyarévai alpesi sajtot

a kornyarévai magas hegyek közt felállított, az államtól segélyezett, sajt gyárából. 5 kilogramonként bérmentve minden postai állomásra 6 koronáért. Nagyobb vételnél aránylag olcsóbb. Ezen sajt enyheség, jó íz és tartósság tekintetében felülmúlja a hirneves puha sajt fajokat és mint asztali sajt legmelegebben ajánlható.

Schwab Károly
Karánsebes.

Thurzó fürdő

háziilag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Hidegvízgyógyfürdő.

Szepes megye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kíváló forrásvíz. Állandó fürdőorvos. dr. Szemere Béla.

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: Gölnitzbánya-Thurzófürdő. Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Károly, Gölnitzbánya (Szepesm)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Gyarmathy János mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertéshus napi folyó áraknál 4 krral olcsóbban Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva. Főüzlet **Bethlen-u. 29.** (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendéglősöknek megfelelő árengedmény!**

Amerikai planet kukorica kapák és mindenféle gazdasági gépek **Kleinjakab** gépraktárában **Piac-utca 26.**, a nagytőzsde udvarán a legjutányosabb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók. — Ugyanott használt vetőgépek is. Ócska vas és fémek a legmagasabb árban vétetnek.

574—1901. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 3937/5—1900 sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint **Bosznay J. és társa** cég részére **Steiner Jakab** debreczeni lakostól 194 kor. 70 fill. tőke, ennek 1896. évi jun. hó 30-ik napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 100 kor. 26 fillér perkölttség erejéig 1897. évi márc. hó 26-án bírósággal felülfoglalt és 688 koronára becsült házibutorok, faliképek, tükrök és egyéb tárgyakból álló ingóságok **1901. é. május hó 22-én d. e. 11 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán, **Hatvan-u. 63 sz.** háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérők azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. máj. 4-én.

Török Péter
bir. kiküldött.

Lakatos műhely áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **Széchenyi-utca 27 sz.** alatt fennállott

LAKATOS MŰHELYEMET

József kir. herceg utca és Reál utca sarkán lévő 3 sz. házba (Bejárat Reál-u. felől)

helyeztem át.

Az eddigi pártfogásért köszönetet mondva, kérem a n. é. közönség további szives támogatását, melyre magamat pontos, gyors és jutányos kiszolgálás által érdemessé tenni igyekszem.

Tisztelettel

Preizler Mór
épület és műlakatos.

Kunz József és Társa

czégnél, kistemplom bazar

A legújabb

női ruhaszövetek,
selyem áruk, mosó kelmék
nagy választékban
igen jutányos áron
szerezhetők be.

Maradékok és kiselejtezett ÁRUK

rendkívüli leszállított áron
adatnak el.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó, **Dr. Varga Lajos** ügyvéd mint a **Kohn testvérek** csődtömeg gondnoka felhívása folytán közhírré teszi, mikép a **Kohn Mór** tulajdonát tevő, a debreczeni izr. hitközség **Deák Ferencz** utcai imaházában jobb közép K. 7—3-ik pad 2-ik sz. férfit és nőt illető imaszékek 1300 kor. leltári becsértékben, a **Deák Ferencz-utcai templomnál** levő tanácskozási teremben, készpénz fizetés mellett **1901. é. május 28-án d. u. 3 órakor** nyilvános árverésen a csődtömeg javára el fog adatni.

Mely árverésre a venni szándékozók meghivatnak.

Kelt Debreczenben, 1901. máj. 19.

Bódogh Zsigmond
kir. bir. végrehajtó.

Egy jó menetelű, 16 év óta fennálló

vegyeskereskedés

Bujon, Szabolcs megyében, posta helyben, **egy ház**, a melyben az üzlet-helyiségen kívül lakásnak 3 szoba, konyha van; külön fedél alatt egy raktár; sütő konyha, melyben egy pékemence van [s így esetleg jól kiadható]; egy jól betonozott aljjal el látott köpincze, felette farakhely és tengeri kas, külön bádogozott fedél alatt egy 4 drb jószágnak való istálló, kamara, padlás [gabona rakodáshoz is alkalmas], az udvaron két vedérr szerkesztett kut, répa és krumplis verem mintegy vékásnagyságu konyhakert gyümölcsfákkal, **szabad kézből** nyugalomba vonulás miatt, **igen méltányos feltételek mellett eladó.** Értekezhetni: **H. Böszörményben Sebestyén Béla** tanító urnál vagy [levélel is] a tulajdonos **Sebestyén Albertnél** Bujon, Szabolcs megye.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

folyó hó 21-én kedden a „KORONA” című táncsteremben (Csapó-utca 17.)

az új táncztanfolyamot

megnyitom.

Tanórák: Kedd, Csütörtök és Szombat este 8 órától 10-ig.

Vasárnap 8 órától 11-ig öszzgyakorlat.

Tandij 5 frt.

A táncziskolában iparos és polgár családok vehetnek részt.

Maradtam tisztelettel

SCHAF JÁNOS,

táncztanító.

Új cserépfedő.

Van szerencsém a n. é. közönség, építész urak, kőműves mesterek és a háztulajdonos urakat értesíteni, hogy Debreczenben megtelepedtem és mindenféle a

cserepes

szakmába vágó munkálatot a legnagyobb szakértelemmel, mérsékelt díjak mellett teljesítek.

Elfogadok bármilyen cserépfedéseket, új átrakást vagy akármilyen javításokat.

Új cserepezésért és átrakásért egy évi jótállást vállalok.

Házfedelek jókarban tartását évi mérsékelt díj mellett elfogadok.

Pontos és jó munkáért kezeskedve, kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

KOMPANEK JÓZSEF

cserépfedő mester.

V. ker. homokkert-utca 121. szám.

Levelező-lapon való értesítés után az illetőknél azonnal megjelenek.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat

részvénytársulat képviselősege Debreczen

Mint fentnevezett kőszénbánya r. t. képviselősege, van szerencsém a közlő cséplési idényre a t. gazdálkodók b. figyelmét általános közkedveltségnek örvendő

szenünkre

felhívni. Ajánlok cséplési szükségletekre

baglyasi, karancsi és csibai szenet

bármely állomásra szállítva

= felette jutányos árban. =

Tisztelettel

KLEIN ADOLF

Péterfia 12 sz.

HIRDETMÉNY.

Ö cs. és apostoli kir. Felségének legfelső elhatározása folytán ezennel megindítatik a XXII-ik magyar királyi államsorsjáték

rendezése. Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem közhasznú és jótékonycélokra fog fordíttatni.

Ezen sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint **365.000 koronára rúgnak**, és pedig:

1 főnyeremény	150.000 korona	10 nyeremény	á 1.000 korona
1 „	50.000 „	20 „	á 500 „
1 „	20.000 „	50 „	á 100 „
1 „	10.000 „	100 „	á 50 „
2 nyeremény	á 5.000 „	1000 „	á 20 „
5 „	á 2.000 „	6500 „	á 10 „

Az összes nyeremények készpénzben fizetnek ki.

A huzás visszavonhatlanul 1901. jun. hó 28-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Csepel rakpart, Vámpalota), a mely hatósághoz a megrendelt sorsjegyek ára postautalvánnyal előre beküldendő, továbbá valamennyi posta-, adó-, vám és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben.

Budapesten, 1901. évi jan. hó 2-án.

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

**Csipke
függönyök
tisztítása**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomójában Debreczen, a főpostával szemben.